

3. Kleding & schoeisel

Wat voeding betreft kun je tijdens de oorlog in Helmond en omgeving spreken van schaarste, maar tot echte honger heeft dit niet geleid. Er zijn genoeg mensen die zelf wat verbouwen of af en toe, al dan niet clandestien, een beest slachten. En anders is in de omgeving wel iemand te vinden die dat doet.

Anders ligt het met kleding en schoeisel. Dat wordt nog niet meteen zo erg gevoeld, zeker in de betere kringen die een voorraad in de kast hebben. Gezinnen met opgroeiende kinderen en gezinnen die het zich niet kunnen permitteren een goedvoorzien klerenkast te hebben, zijn de eerste die de gevolgen van schaarste aan kleding en schoeisel voelen. Als na de bevrijding in 1944 het Comité van Wederopbouw rapporten opstelt, wordt pas echt duidelijk hoe slecht het gesteld is met de kleding en het schoeisel van de bevolking.

NAAM DISTRIBUTIEKRING: _____

CODENUMMER
[]

GELDIG GEDURENDE 1 MAAND
NA DATUM VAN AFGIFTE

DEZE BON GEEFT RECHT OP DEN AANKOOP VAN
ÉÉN PAAR BON 2 SCHOENEN

verstrekt aan: *M. Kuypers*
Heerde

DE (PLV.) LEIDER VAN DEN DISTRIBUTIEDIENST

11 AUG. 1944 194 Z.O.Z.

Afgegeven voor één paar { mannen-
vrouwen-
jongens-
meisjes-
kinder- } schoenen.

Geleverd den 29 Augustus 1944
 één paar Dames 1) maat no. 1)
 door

Schoenmagazijn
 H. Raafé - Helmond
 Telf. 627 Marktstraat
 Operatie-Verprijrichting

1) In te vullen door den winkelier welke soort en maat „Bon 2” schoenen zijn afgeleverd op dezen bon

HANDTEEKENING VAN DEN KOOPER :

ell. Huijpers

Vergunning aankoop schoenen, voorzijde en achterzijde
 RHCe, archief 2372, zonder nummer.

Ik weet me geen raad van piezler!

Wat dacht U, dat 'n winterjas als ik het leuk vindt, er stordig uit te zien, terwijl hij gemakkelijk te keeren is?

Mijn baas gaf me tijdig aan de Keer-Kliniek... en nu gaan we straks samen de kou in. Weer nieuw!

Nu keeren straks BRIXON.

A.v. GORSCHOT
 Kerkstr. 58, Helmond

Zuidwillemsvaart 4 oktober 1943.

In mei 1940 wordt begonnen met de uitgifte van schoenenbonnen. Dit wordt een van de grootste zorgen van de distributiedienst. Er is een grote behoefte aan schoenen, maar de winkels worden slechts mondjesmaat bevoorradt omdat de grondstoffen schaars zijn. En dit wordt alleen maar erger. Hier ziet U een voorbeeld van het bemachtigen van schoenen aan het einde van de bezetting. M. Kuijpers krijgt op 11 augustus 1944 van het distributiekantoor een bon voor een paar schoenen. Die bon is voorzien van de stempel van het distributiekantoor kring 242. Met die bon gaat Kuijpers naar schoenwinkel Roefs in de Marktstraat in Helmond. Op 29 augustus levert Roefs een paar damesschoenen. Kuijpers moet daar voor tekenen op de bon en Roefs stempelt de bon af. Om een nieuwe voorraad schoenen te krijgen, moet Roefs de verzamelde bonnen weer inleveren op het distributiekantoor.

De textieldistributie wordt definitief ingesteld in augustus 1940. Voor die distributie wordt een ingewikkeld systeem opgesteld – zie bijlage 4. Bij de verdeling van de bonnen wordt verschil gemaakt tussen de beter gesitueerden en de behoeftige gezinnen. Om tot een zo rechtvaardig mogelijke verdeling van de beschikbare textielgoederen te komen, kunnen minder draagkrachtige gezinnen toeslagtextielkaarten krijgen. Het uitgangspunt daarbij is dat minder draagkrachtigen vaker kleding moeten kopen, omdat zij goedkope textielgoederen aanschaffen. En die goedkopere goederen zijn van minder kwaliteit en slijten sneller. Om in aanmerking te komen voor die toeslag mag het jaarsalaris van de gezamenlijke gezinsleden omgerekend per gezinslid niet boven de 350 gulden uitkomen.

In 1943 vraagt de heer Van den Boogaard vergunning om een nieuw kostuum te kopen. Hij krijgt die toestemming, maar dat kost hem wel 80 textielpunten. Dat kost hem bijna zijn hele textielkaart, zodat hij in die periode bijna geen andere kleren kan kopen. het kostuum moet dan ook nog eens binnen een maand aangeschaft zijn, omdat de vergunning na die tijd haar geldigheid verliest.

Form. W.P. 8178
vervangt. M.D. 77

2765

Distributie van Textielproducten

Aanvraag M.D. 133-06 No. 242

DEZE SPECIALE VERGUNNING
(geldig gedurende één maand na datum van afgifte) *Cma 5730*

afgegeven door den Distributiedienst te Helmond
aan (naam en voorletters) H. H. Bongaard D.S.K. No. 2853
volledig adres Coordeveld 5
geeft recht op het kopen door en het verkopen en afleveren aan bovengenoemden persoon van het onderstaande textielproduct:

Stuks/M ²	Benaming	Totaal aantal verschuldigde punten
(In te vullen in woorden)		(In te vullen in woorden)
<u>een</u>	<u>Kostuum</u>	<u>achtig</u>

mits hierbij worden (ingeleverd¹⁾ het voor genoemd artikel voorgeschreven aantal punten van de pers. textielkaart 2de serie en/of dan wel A.K. punten (voor geconfectioneerde artikelen) p. textielkaart 3de serie of B.K. punten (voor uniformen) of B.G. punten (voor stoffen) en/of toeslagkaarten 1ste en 2de serie of toeslagpunten 3de serie

Helmond 13 sept. 1943
(plaats) (datum)

Naal LEIDER VAN DEN DISTRIBUTIEDIENST
(handtekening)

¹⁾ Doorhalen wat niet van toepassing is.

N.B. Deze speciale vergunning moet door den leverancier zorgvuldig worden bewaard ter controle door de Inspectie van 'het Rijksbureau voor de Distributie van Textielproducten door den Handel te 's-Gravenhage. Slechts het artikel, dat op de vergunning staat vermeld, mag er op worden afgeleverd. Elk gebruik van deze vergunning, dat in strijd is met de hieromtrent gegeven voorschriften, is strafbaar volgens de bepalingen van het Economisch Sanctiebestuur 1941.

K 12 3465-7-43

Vergunning aankoop kostuum
RHCe, archief 2248, doos 1434.

3a. Zijn de benen nog goed

Kousen

De schaarste aan kleding maakt dat mensen creatief moeten zijn. Als de voeten aan een kous versleten zijn of de kindervoetjes te veel zijn gegroeid, gooit men de kous niet weg, maar breidt er zelf nieuwe voeten aan. En als men niet handig genoeg is, dan speelt de middenstand in op de behoefte en adverteert met "zijn de benen nog goed ...".

NIEUWE VOETEN
 aan DAMES- en KINDERKOUSSEN
 kunnen DEZE WEEK weer aangenomen
 worden.
 Binnen 4 dagen als nieuw terug, zonder
 bijlevering van materiaal uwerzijds.

Daurne, Berendsen
 Asta, Hoebens

Bata
 VEESTRAAT

ZIJN DE BEENEN NOG GOED.....
 Laat dan nieuwe voeten aan Uw
 kousen en sokken zetten.

**VERHOEVEN'S
 SCHOENWERK**

Links: Zuidwillemsvaart 29 juli 1944.

Rechts: Zuidwillemsvaart 28 juni 1944.

Kinderen beleefden ook wel eens plezier aan de schaarste. In het archief van de Wilhelminaschool zit een mededeling van de secretaris-generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming van 18 juli 1941: "Mij is medegedeeld, dat ouders van leerlingen van lagere scholen zich er over beklaagd hebben, dat hun kinderen bij het schoolbezoek, ook op warme zomerdagen, genoodzaakt worden lange kousen te dragen. In den tegenwoordigen tijd van schaarschte van textielgoederen acht ik een eventueel voorschrift met deze strekking niet wenschelijk en geef U mitsdien in overweging, indien dit met betrekking tot Uw school of scholen mocht bestaan, het niet te handhaven."

„IK BEN MAMMA“

„Dit is een onderjurk van U geweest bij Mama!“
 Herdoud, dat komt Ook U kunt van half-verlezen ondergoed van de volwassenen, nieuw kinder ondergoed laken maken. Of van twee stuks, één!
 Kom eens met wat oud ondergoed naar onze zaak, wij geven U gaarne gratis advies.

v. d. LINDEN-v. OEKEL
 Nelenstraat 200, Tel. 682

**Eén laken is
 genoeg -**

voor een keurige
 meisjesmantel of
 jongensjas met
 het merk Atlantz,
 waarborg voor
 prima pasvorm.
 Wij verstrek-
 ken gaarne al-
 te inlichtingen.

A. v. OORSCHOT
 KERKSTRAAT

Links: Zuidwillemsvaart 26 april 1943.

Rechts: Zuidwillemsvaart 27 juni 1944.

Kleren

Dezelfde creativiteit is te zien op kledinggebied. En omdat de kinderen zo hard groeien is de reclame vooral op de kleding van de jeugd gericht: een kindermantel van een laken, een jongenspak uit een pak van vader, een onderjurk van moeders onderjurk. En ook hier geldt: als U het zelf niet kunt, zijn er winkels die hun diensten aanbieden. U ziet hier voorbeelden van verschillende Helmondse winkeliers, zoals Van Oorschot in de Kerkstraat, v.d. Linden-v.

Oekel in de Molenstraat, Bijnen op het Stationsplein en v. Bokhoven-Boers in de Molenstraat.

Links: Zuidwillemsvaart 28 mei 1943.

Rechts: Zuidwillemsvaart 16 augustus 1944.

Klompen

Omdat er nauwelijks aan schoenen te komen is, gaat men met de schoenen die men heeft heel zorgvuldig om. De klomp is een goed alternatief. Maar ook die kan slijten of splijten.

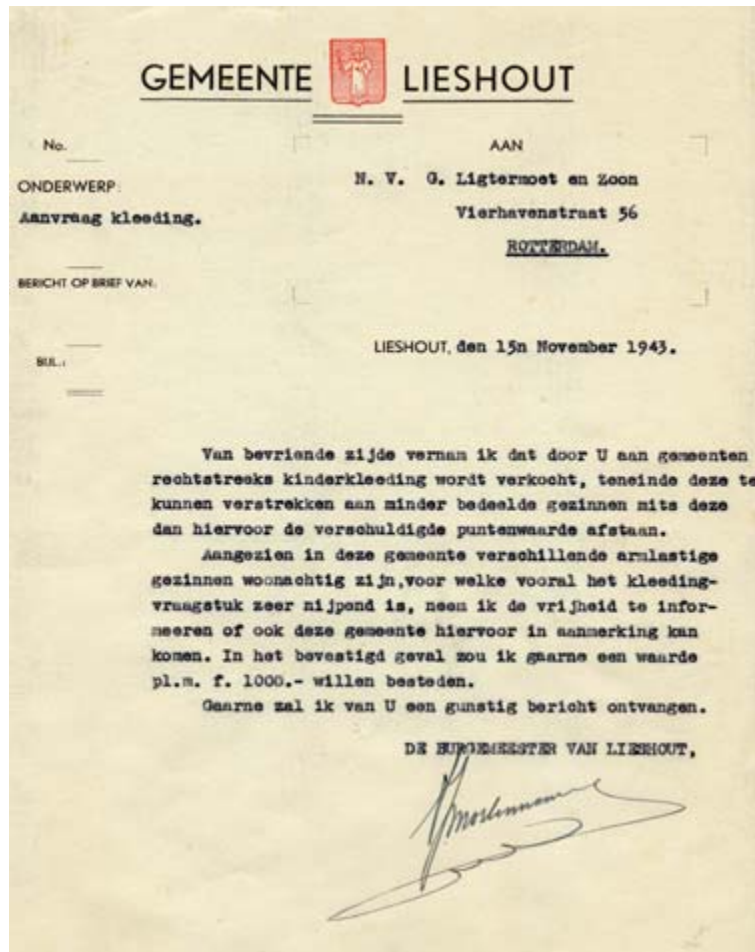

Links: Zuidwillemsvaart 1 december 1943.

Rechts: Zuidwillemsvaart 1 december 1943.

3b. Lap op lap

Het gebrek aan kinderkleding is groot. In Lieshout gaat burgemeester Mostermans in 1943 zelf op zoek naar kinderkleding. Hij vermeldt in zijn brief dat de gezinnen voor de kleding de gewone bonnen moeten inleveren.

Kinderkleding burgemeester

*Brief van burgemeester Lieshout over kinderkleding
RHCE, archief 3066, inv.nr. 613.*

Dit wijst er op dat de mensen nog wel bonnen hebben, maar dat in de winkels geen kleding meer te krijgen is. Gelukkig kan firma Ligtermoet nog kinderkleding leveren.

G. LIGTERMOET & ZOON N.V.

ROTTERDAM - VIERHAVENSSTRAAT 56

Directie:
G. LIGTERMOET
N. L. GODEFRYD
Telefoon: 3000
LIGTERMOET-ROTTERDAM

Agents: BENTLEY'S LTD.
RUDOLF MORSE & SÜPPL.
Telefoon: 24 2222

ROTTERDAM, 19 November 1943.

POSTBUS 222

AFDELING: Confectie.

Gezondheidsbestuur

L I E S H O U T.

Mijne Heren,

In antwoord op Uw schrijven dd. 15 dezer delen wij U mede, dat wij thans nog kunnen leveren jongenspakjes en kindermantels.

Voor een bedrag van Fl. 1.000 zouden wij U kunnen zenden:

55 JONGENSPAKJES	maat	26	28	30	32	34	
	stuk	11	11	11	16	6	prijs Fl. 13.-- p.st.
30 KINDERMANTELS	maat	1	2	3			
	stuk	9	12	9			prijs Fl. 10.-- p.st.

Levering franco station Lieshout.

Betaling netto contant per giro, inclusief 2% omzetbelasting.

Indien U hiervoor interesse heeft, zien wij Uw vestiging hierop gaarne omgaand tegemoet. De levering kan geschieden binnen 3 weken na ontvangst van Uw bericht.

Hoogachtend,

a. proc. G. LIGTERMOET & ZOON N.V.

Kinderkleding

Antwoord firma Ligtermoet

RHCe, archief 3066, inv.nr. 613.

Dit leidt ertoe dat de zwarte handel bloeit, maar het heeft ook een levendige ruilhandel tot gevolg. In de laatste jaren van de bezetting staan de kranten vol van kleine advertenties waarin goederen aangeboden worden om te ruilen.

- Wil ruilen 1 g st s damessch. met sleehak, m. 38, t. heerensch. m. 42. H. van Roy, Mierloescheweg 59 d. Helmond (na 7 uur).
- Wie ruilt stierkalf t. maalkalf, adres L. Brouwers, Boonhollaan B69, Beek en Donk.
- Te ruil een p. sgan damessch. m. 41, t. dito m. 39, J. v. Herpen, Binkertschestraat 4.
- Heb 1 p. sgan damessch. m. 39, wil ruilen t. 1 p. dito kindersch. m. 20, M. Glebels, Gasthuisstraat 97c, Stiphout.
- Te ruil 1 p. sgan br. damessch. met doorl. h. m. 37½, t. dito sch. m. 38½, Willems, Zonnehofstraat 4, Helmond.
- Heb 1 p. 1 g st z h. kindersch. m. 24, wil ruilen t. meisjessch. m. 26 of 27, Lammer, Lieshoutescheweg A 151, Aarle-Rixtel.
- Verl. br. glacé handsch. gaande van Centr. Bioscoop naar Kr. Steenweg. Ter. te bez. Kromme Steenweg 21.
- Opeul. dank aan de H. Maagd Maria voor verkr. gunst door het bidden van de krachtadige nov. der 3 weesgegrooten. P. K.
- Gevr. een timmermansleerling, bij J. v. d. Bruggen, Dorpsstr. A 106, Lieshout.
- Wil ruilen sgan mooi wit fornuisje, t. dito grooter, gebreken geen beswaar, v. Meurs, Lindestraat 49, Mierlo.
- Te koop een beste waakhond, ren. 1 j. oud, v. Schayk, Lindestraat 41, Mierlo.

Ruilhandel

Zuidwillemsvaart 29 juli 1944.

Na de bevrijding gaat het Comité voor Maatschappelijke Wederopbouw aan de slag. Het maakt rapporten over de nood op allerlei maatschappelijke terreinen. Aan duidelijkheid niets te wensen overlatend zijn de rapporten die gemaakt worden over de kleding en het schoeisel. De titel van deze pagina is ontleend aan een van deze rapporten. Gezinnen die zich in normale omstandigheden goed kunnen redden, hebben na de schaarse jaren van de bezetting, nauwelijks nog textiel over. U kunt hier enkele stukken uit de rapporten lezen over de St. Jozefparochie, St. Leonardusparochie, H. Hartparochie, St. Lambertusparochie en parochie Onze Lieve Vrouw – zie bijlage 4.